מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ולהבין מונחים ספרותיים מרכזיים הנלמדים השנה
- לזהות מונחים בתוך הגדרות ודוגמאות
- ליישם מונחים בכתיבה עצמית קצרה על יצירות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – הבנת מונחים - בחירה מרובה

1. א – העברת משמעות בלי מילת השוואה, כמו 'שושנת פלאים'
2. ב – הקול שמדבר בשיר, לא בהכרח המשורר
3. א – דמות עגולה מורכבת ומשתנה, דמות שטוחה בנויה סביב תכונה אחת
4. ב – פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת
5. ג – סיום מפתיע שמשנה את הבנת הסיפור כולו
6. ב – מספר שאי אפשר לסמוך עליו לגמרי בגלל פחד, אובססיה או ידע חלקי

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זו הגדרת מטפורה; דימוי כולל מילת השוואה כמו כ-
2. נכון – כך מוגדרת אנפורה
3. לא נכון – מספר בגוף ראשון הוא דמות בסיפור, לאו דווקא המחבר
4. נכון – כך מוגדר סיום פתוח
5. לא נכון – בריאליזם מאגי מתארים את הפלאי בטון יומיומי ורגיל

חלק ג׳ – השלימו את המונח המתאים

1. דובר
2. אנפורה
3. מיתוס
4. סמל
5. פואנטה

חלק ד׳ – התאימו מונח להגדרה

- 1 – ג (סיפור שמסביר את מקורו של דבר מוכר)
- 2 – ה (תיאור חיים כפריים פשוטים ושלווים)
- 3 – א (סיפור קצר שמאחוריו מסתתר רעיון כללי)
- 4 – ב (יצירה שנכתבת לזכר מי שמת)
- 5 – ד (גיבור שנלחם בכוח חזק ממנו ומגיע לסוף מר)

חלק ה׳ – כתיבה קצרה

1. דימוי כולל מילת השוואה (כמו, כ-), מטפורה מעבירה משמעות בלי מילת השוואה. כל דוגמה מתאימה שמראה הבנה של ההבדל תתקבל.
2. יש לבדוק שהמשפטים אכן ממחישים נכון את המונח שנבחר, לדוגמה משפט עם חזרה, משפט עם ניגוד וכדומה.

חלק ו׳ – כתיבה פתוחה

1. יש לבדוק שהתלמיד בחר מונח אחד, הסביר אותו נכון, והראה דוגמה קונקרטית מתוך היצירה שנלמדה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי עם מילת השוואה, מטפורה בלי מילת השוואה
- כל דוגמה רלוונטית מיצירה שנלמדה מראה הבנה
- פואנטה - סיום מפתיע שמשנה את הבנת הסיפור, מראה הבנה של מבנה עלילה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור במשחק קצר של ניחוש מונח לפי הגדרה בעל פה
- מומלץ לעודד תלמידים להביא דוגמאות מתוך יצירות שנלמדו בכיתה ולא רק הגדרות יבשות
- בגרסה לחינוך מיוחד ניתן לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד במונחים הבסיסיים ביותר

דף תרגול: מילון מונחים ספרותיים

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשיעורי ספרות יש מילים מיוחדות שעוזרות להבין שיר או סיפור. בדף הזה נתרגל את המילים האלה בשאלות קצרות וברורות.

📖 מילון קטן:

מטפורה	השוואה בלי מילת השוואה, דבר אחד הופך לאחר
דימוי	השוואה עם מילת השוואה כמו כ-
דובר	הקול שמדבר בשיר, לא בהכרח המשורר
אנפורה	חזרה על מילה בתחילת שורות רצופות
סמל	חפץ או צבע שמייצג רעיון גדול ממנו
פואנטה	סוף מפתיע שמשנה את הבנת הסיפור
מיתוס	סיפור קדום על אלים וגיבורים
אירוניה	פער בין מה שנאמר למה שקורה באמת

1 חלק א׳ – הבנת מונחים - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה מטפורה?

א) העברת משמעות בלי מילת השוואה, כמו 'שושנת פלאים' ב) חזרה על מילה בתחילת שורות

ג) משקל קבוע של הברות ד) פנייה ישירה לאדם בשיר

2. מי זה הדובר בשיר?

א) תמיד המשורר עצמו ב) הקול שמדבר בשיר, לא בהכרח המשורר ג) דמות משנית בלבד

ד) הקורא של השיר

3. מה ההבדל בין שני סוגי דמויות?

א) דמות עגולה מורכבת ומשתנה, דמות שטוחה בנויה סביב תכונה אחת ב) דמות שטוחה מדברת יותר

ג) דמות עגולה תמיד הגיבור הראשי ד) אין הבדל ביניהן

4. מה זו אירוניה?

א) חריזה בסוף שורות ב) פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת

ג) תיאור מפורט של חפצים ד) סיפור קדום על אלים

5. מה זו פואנטה?

א) פתיחה של סיפור ב) תיאור של הטבע ג) סיום מפתיע שמשנה את הבנת הסיפור כולו

ד) חזרה על מילה

6. מה זה מספר שאי אפשר לסמוך עליו?

(א) מספר שמדבר בחרוזים (ב) מספר שאי אפשר לסמוך עליו לגמרי בגלל פחד, אובססיה או ידע חלקי

(ג) מספר שתמיד צודק (ד) מספר שאינו משתתף בעלילה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי תמיד בא בלי מילת השוואה.	☐	☐
2	אנפורה היא חזרה על מילה או צירוף בתחילת שורות רצופות.	☐	☐
3	מספר בגוף ראשון הוא תמיד המחבר עצמו.	☐	☐
4	סיום פתוח משאיר לקוראים להשלים את המשמעות בעצמם.	☐	☐
5	בריאליזם מאגי מתארים אירוע פלאי בטון דרמטי ומוגזם.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המונח המתאים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא הקול שמדבר בשיר, ואינו בהכרח המשורר עצמו.

2. חזרה על מילה או צירוף בתחילת שורות רצופות נקראת _____.

3. סיפור קדום על אלים וגיבורים שמנסה להסביר את העולם נקרא _____.

4. חפץ, צבע או פעולה שמייצגים רעיון גדול מעצמם נקראים _____.

5. סיום מפתיע וחד שמשנה את הבנת הסיפור כולו נקרא _____.

4 חלק ד' – התאימו מונח להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אטיולוגיה	___	**א.** סיפור קצר שמאחוריו מסתתר רעיון כללי
2. אידיליה	___	**ב.** יצירה שנכתבת לזכר מי שמת
3. משל	___	**ג.** סיפור שמסביר את מקורו של דבר מוכר
4. קינה	___	**ד.** גיבור שנלחם בכוח חזק ממנו ומגיע לסוף מר
5. טרגדיה	___	**ה.** תיאור חיים כפריים פשוטים ושלווים

5 חלק ה' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין דימוי למטפורה, והביאו דוגמה אחת משלכם.

2. בחרו שלושה מונחים מהמילון וכתבו משפט קצר שממחיש כל אחד מהם.

6 חלק ו' – כתיבה פתוחה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו יצירה שלמדתם השנה וכתבו כיצד בא לידי ביטוי בה אחד מהמונחים: אירוניה, סמל או תפנית.

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין דימוי למטפורה?

תנו דוגמה למונח אחד שלמדתם היום מתוך יצירה שקראתם.

מהי פואנטה, ולמה היא חשובה בסיפור?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀